

ALLAH'A YAKINLIK: KURBAN

Sözlük anlamı olarak gerek maddî gerekse mânevî her türlü yakınlığı ve yakın olmayı kuşatacak bir anlam yelpazesine sahip olan “**Kurbân**” kelimesi dinî terminolojide kendisiyle Allah’a yaklaşılacak şeyi, özel olarak da Allah’a yakınlık sağlamak, yani ibadet (kurbet) amacıyla belli vakitte belirli cinsten hayvanları kesmeyi ve bu amaçla kesilen hayvanı ifade eder. İslâmî literatürde ibadet amacıyla kesilen hayvana “**udhiyye**” (dahiyye) eti için kesilen hayvana “**zebîha**” denilir. Udhiyye adlandırması, hayvanın kurban bayramında kuşluk vakti (duhâ) kesilmekte oluşuyla açıklanır. “İbadet” anlamında “**nesîke**”, “**nüsük**” ve “**mensek**” de özelde kurbanı ifade eder. Hac ve umrede kesilen kurbanlar ise genel olarak “sevkedilip götürülen, sunulan şey” mânasında “**hedy**” veya kesilen hayvanın büyükbaş ya da küçükbaş oluşuna göre bedene ve dem şeklinde özel isimler almış, doğan çocuk için kesilen kurbanı da yeni doğan çocuğun başındaki saçın adından hareketle “**akîka**” denilmiştir. Türkçe’de kurban kelimesi yalın olarak kullanıldığında kurban bayramında ibadet amacıyla kesilen hayvanı ve bu kesim işlemini ifade ederken diğerleri türüne göre “**adak kurbanı**, **kefâret kurbanı**” gibi özel isimler almıştır.

Kurban, hem bir ibadet hem bir kültür ve inanış olması hasebiyle hemen hemen bütün toplum ve kültürlerde farklı şekil ve mahiyetlerde olsa da mevcuttur. Adeta insanlık tarihiyle (Hac 22/34) ortak bir öyküsü olan Kurban, (Maide 5/27) “Hz. Âdem’in iki oğlunun Allah’a kurban takdim etmeleri ile başlayıp günümüze kadar devam etmektedir. Daha sonra Hz. İbrahim’in oğlunu Allah’a adaması üzerine (Saffat 37/102-107) gelişen Kurban, Hac ibadeti ile İslam kültüründe önemli ve vazgeçilmez bir ritüel /ibadet olarak yerini almış; Müslüman bireyin hayatında Allah’a yakınlığın, takvanın, şükür ve kulluğun bir ifadesi olmuştur. Kişi kurban kesmekle Allah’ın emrine boyun eğmiş ve kulluk bilincini koruduğunu canlı bir biçimde ortaya koymuş olur. Bunu yaparken de malını Allah için telef etmesi değil en yakınlarından başlayarak insanlara yararlı olacak tarzda gerçekleştirmesi istenmiştir. Kur’an’da kurbanın kan ve etinin değil samimiyet ve teslimiyetin (takvâ) Allah katında değerli olduğunun belirtilmesi (Hac 22/37) buna işaret eder.

Bir ibadet olmasının yanında bayram etkinliği olarak icra edilen Kurban; sosyal ve ekonomik bir değeri, toplumda kardeşlik, yardımlaşma ve dayanışma ruhunu canlı tutması, sosyal adaletin gerçekleşmesine katkı sunması bakımından ayrıca bir önem taşımaktadır. Öyle ki et satın alma imkanı bulunmayan veya çok sınırlı olan yoksulların bulunduğu ortamlarda onun bu rolünü daha belirgin biçimde görmek mümkündür. Zengine malını Allah’ın rızâsı, yardımlaşma ve başkalarıyla paylaşma yolunda harcama zevk ve alışkanlığını verir; onu cimrilik hastalığından, dünya malına tutkunluktan kurtarır. Fakirin de varlıklı kullar aracılığıyla Allah’a şükretmesine, dünya nimetinin yeryüzündeki dağılımı konusunda karamsarlık ve düşmanlıktan kendini kurtarmasına ve kendini toplumunun bir üyesi olarak hissetmesine vesile olur. Bayram olması nedeniyle aile içi muhabbet ve bereketin artmasına, akrabalık bağlarının güçlenmesine, komşuluk ilişkilerinin samimiyet ve kardeşliğe dönüşmesine, toplumsal kalkınma ve ilerlemenin bir vesilesi olduğu aşikar olup, bu farkındalığın yaşanmasının da Kurban’ın sadece bir emrin ifası veya sadece et ihtiyacının giderilmesi olmadığını apaçık örneğidir.

Son yıllarda Dünya ve ülke olarak insanlığın büyük bir imtihan ve sıkıntı içerisinde olduğunu göz önünde bulundurduğumuzda Kurban Bayramı Müslüman toplumlar ve insanlık için bir fırsat olabileceği unutulmamalıdır. Vekalet yoluyla Türkiye Diyanet Vakfımız birçok ülkeye hizmet götürmekte, insanlığı kardeşlik paydasında buluşturmaktadır. Ülkemizde bulunan milyonlarca misafir ve göçmen kardeşlerimizin varlığı bizim için bir fırsat olup, kardeşliğin ve sevginin egemen olmasına vesile olmaktadır. İstikbalimiz olan evlatlarımızın bayram sebebiyle yaşayacağı sevgi ve heyecanın onların masum gönüllerinde geleceğin adil ve yaşanılabilir bir dünyasını kurulmasında en büyük katkı olacağı da unutulmamalıdır.

Bütün bu duygu ve düşünceler ile Kurban’ın önce Allah’a kulluğumuzda sonra fert ve toplum olarak samimiyet ve tekamülümüzde bir fırsat olmasını; hayır, iyilik, kardeşlik ve sevginin vesilesi olmasını niyaz ederim.

Eyyüp AYZ
İlçe Vaizi
17/07/2021